

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. **Hirdetmények** beiktatása jutányosan számítatik. A „Nyilt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos
Dr. TÖRÖK MÓR.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetmények és pénzküldemények a kiadóhivatal címére küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

A király itthon.

Bármily borus is az ég hazánk földje felett, mely legszebb nemzeti reményeink meghiusulását jelenti, a sűrű felhők mögül mégis csak előtör egy tiszta napsugár, melynek fénye és melege arra enged következtetni, hogy talán mégsem kell feladnunk reményeinket.

Itthon van a király. Magyarország apostoli fejedelme, alkotmányos ősz uralkodónk, kiról tudjuk, mert volt alkalmunk sokszor tapasztalni, hogy életének legfőbb célja: népeit boldogítani. S e népek közé tartozik a magyar nemzet is. A magyar nemzet boldogítása is életezéljához tartozik, hogy egy erős és hatalmas magyar nemzet lakja Árpád örökségét, mert csak egy erős és hatalmas magyar nemzet képezheti a Habsburgok trónjának oszlopát.

Ez az a napsugár, mely nemzeti vágyaink láthatárát, bárha ködös felhők borítják is az eget, mégis bearanyozza. Ez az a napsugár, mely a magyar nemzetben rejlő kitartást a nemzeti állam

eszméjének intézményei iránt, lan- kadni nem engedi, dacára annak, hogy a sok megpróbáltatás következtében már-már türelme fogyott a nemzetnek. Ez az a napsugár, mely reményt, biztató reményt önt a magyar nemzet lelkébe, mely növeli, fejleszti a nemzeti önrerzetét.

Alkotmányos király uralkodik felettünk. Amíg alkotmányos király uralkodik felettünk, miért ne bizakodhatnánk abban, hogy a nemzet millióinak sóhaja előbb utóbb csak utat talál a magyar király szívéhez, értelméhez. S ha egyszer utat talál, nem lehet kétség benne, hogy ami igaz, ami jogos a nemzet vágyaiból, azok megvalósulása ellen nincs több akadály.

Király és nemzet meg kell, hogy értse egymást előbb, vagy utóbb s meg is fogja érteni egymást. El kell jönnie annak, hogy a magyar nemzeti állam szebb jövőjének dicsőségét a magyar király szent pecsétjével megerősített intézmények hirdessék.

Olyan tisztelettel, őszinte igaz szeretettel alattvalók sehol és soha nem ragaszkodtak uralkodójukhoz,

mint a magyar nemzet királyához. Ha erénye egy nemzetnek uralkodóját ily kiválóan szeretni és tisztelni, ez erénynek jutalma is kell, hogy legyen s a magyar nemzet lelkében él a hit, hogy a jutalom az uralkodónak a nemzet iránt táplált igaz rokonszenve és jóságos atyai szive. A magyar érzés és felfogás világában nem üres képzelődés a koszorus költő ama nyilatkozata, hogy „a legelső magyar ember a király” a meggyőződése ez a nemzetnek, oly meggyőződése, mely nemzeti sajátosságunkká lett, oly ismérve a nemzetnek, mint az, hogy jussát soha nem engedi.

Borus az ég hazánk földje felett, de ha a magyar király fenkölt személye felé esik tekintetünk, esik gondolatunk, eloszlik mégis lelkünkben az aggodalom és kétségbeesés.

A magyar király személye felé tekintve, megszűnnek a hazafias gondok kinzó gyötrelmei, a haza szebb jövőjének képe tárul elébünk s mohó örömmel reméljük a magyar nemzeti állam ígért-földjét.

TÁRCZA.

A nőkről.

Írta: Jelitz Regina.
(Vége.)

A közoktatásügyi minister kiadta a rendeletet, hogy az egyetemre, tekintettel az óriási és sok esetben indokolatlan sokasodásra, csakis a kisebb részt eresztik be, csakis azokat, kiket nem kényszer, nem hiúság, nem divat vezet, hanem a kiváló tehetség nemes ambíciója s kiknek ebbeli kiválóságát pecsétetes írás bizonyítja, a teljesen érettség kinyilvánítása.

Azonban mióta egy régi bölcs kinyilatkoztatta, hogy nincs igazság a földön, úgy látszik azóta a viszonyok nem változtak. Mint írott bizonyítványokkal nem lehet ám azt megállapítani, hogy kik azok a kiválóbb értelmi erővel bíró s a tudományos pályákra hajlammal bíró nők; mert azt hiszem, valamennyien tapasztalhattuk azt, hogy néha a szerencsés véletlen, ügyesen felvetett kérdés vagy sok esetben a protekció éppen azoknak juttatta a legjobb bizonyítványokat, kik azt különben meg nem érdemelték.

Vagy nem tapasztalhattuk-e már azt sokszor az életben, hogy kiváló nagy emberek az iskolában csak gyenge tanulók voltak. Hogy ne menjünk messzire. Irodalmunkból példa rá Kisfaludy Károly és a mi nagy Petőfink.

Mennyi önzés, mennyi igaztalanság, mennyi tarthatatlanság ez állításokban!

Hány száz és száz férfi van, ki iszonyú küzdelemmel, egy kierőszakolt elégséges osztályzattal végre elvégzi tanulmányait és nagyszerű álláshoz jut. Fontos államtitkokat, az állam vezetését bízzák rájuk és az is megtörténik, hogy ilyenekből a legbőleesebb államférfiu lesz. A gyakorlati élet nemcsak tudóst, de bizonyos testi és lelki ügyességet is kíván. Ezt azonban az iskola meg nem adhatja, ezzel az embernek születnie kell. Innen van, hogy sokszor kitünő eszű, mély tudományu emberek a gyakorlati életben nem állják meg helyüket, viszont sokszor látjuk, hogy erős gyakorlati hajlammal és kevesebb ismerettel bíró emberek vezetőkké lesznek.

Miért hát éppen a nők utjába annyi akadályt gördíteni? Hát nincs a nőnek ép úgy szüksége életpályára, mint a férfiaknak? Hány ezer és ezer nő van, kik nemcsak önmagukat tartják fenn, de éjjt nappallá téve a legnagyobb kitartással és küzdelemmel dolgoznak, fáradsnak, hogy esékély keresményükből, munkaképtelen szülőiket, családjukat eltartsák.

Mert nem azok a nők teremtették a nőkérdést, kik szerető férjük és gyermekeik körében, anyagi gondokat s az élet egyéb viharait nem ismerve boldog családi életet éltek. Oh nem! A nőkérdést a nyomor teremtette; ezer meg ezer nő testi és lelki nyomora.

A statisztika kimutatja, hogy a civi-

lizált nemzetek lakta országokban mindennél több a nő, mint a férfi. Ezen aránytalanságokból kifolyólag igen nagy azon leányok száma, kik férjhez nem mehettek. Magyarországon egy millióval haladja túl a nők száma a férfiakét.

Akik azt állítják, hogy a nőnek nincs más célja, mint a férjhezmenés, hogy a nőnek egyedüli hivatása a házasság s egyedüli életpálya az anyaság, azok igyekezzenek mormon birodalmat létesíteni és ne panaszkodjanak, hogy egy feleség is sok, hanem tessék legalább kettőt eltartani, így aztán kiegyenlítődik a dolog.

Miután így annyi nő nem jut férjhez; élni pedig csak kell, ehhez mindenkinek van joga, tehát magának kell kenyerét megkeresnie.

Nem is csoda, ha a szegénysorsu szülőket elszomorítja a leányok születése. A férfiak előtt nyitva az egész világ, szabadon, függetlenül mozoghatnak, mindenik kedve szerint választhat életpályát, mindenütt érvényesül, bármilyen ballépését, erkölestelenségét megbocsátja elnézi a világ.

A leányokra nézve olyan bizonytalan az élet. Ha szegény, mennyi nyomor várakozik reá. Hogyan adják férjhez hozomány nélkül, hogyan biztosítanak számára kenyérkeresetet a ma társadalomban, melyben a nők az éhenhalástól csak alig menthetik meg magukat. A bizonyos kort elért leányokról azt tartják, hogy hivatását nem töltötte be és mily szomorú azokuak életük, kik család nélkül egyedül állanak és sa-

Farsang után.

Bolond farsang volt az idei. Karneval hercege véres ruhában jelent meg az ő birodalmának jobbágjai közt. Hosszu évtizedek óta nem volt a világnak ilyen kezserves farsangja.

Mintha böjt lett volna. Mintha a vígalmak útja helyett Kálváriát járt volna az emberiség. A báltermek helyett a harcsteren járt a táncz. Vad, őrületes, farsangi táncz, sokaknak az utolsó.

A halál, a pusztulás árnyai tánczoltak az élő árnyakkal. Oroszországban a csári kényuralom lomha monstrum árnya vonaglott vézesen, rettenetesen. A japán földeken ezrek pusztultak el a farsangi tánczban. A nagy orosz hadsereget egymásután érték a döntő vereségek. És bent, az európai birodalomban kitört ezalatt a forrongás, amely méhében hordozza a lobogó, népfeltámasztó teljes forradalmat. Pétervár utcáit szegény munkásemberek, asszonyok, gyermekek vére öntözte be. Az ilyen vérből fakadnak a szabadság rózsái. Moszkvában légbe repül a vörvó, tigrisszívű Szergiusz nagyherceg, szétfröcsesent véreből jámbor asszonyok szabadságvágy paroxizmusában keresztet rajzolnak a házak falára:

— Ebben a jelben fogunk győzni! Ez vezet minket diaoalra!

Mintha egy nagy, világrengető, földet megdöngető roppanás hallatszanék a Néva parja mellől. Most omlik össze a csári despotizmus, a kényuralom birodalma.

Es idehaza nálunk is a legőrületesebb farsangi táncz járta. A nemzet itélt a politikai táborok pörös ügyében. Elítélte a házszabályok letipróit és hatalmas diadalra juttatta Kossuth Lajos eszményében a negyvennyolczas politikát. És ezekután azt hihette volna mindenki, hogy az ügy rendben van. A pör el van intézve. De nem így történt. Megindultak azok a vásári komédiák, amelyeknek hűbója, lármája közt egy ország kerül eladásra. Bécs nem enged. Bécs nem törődik a nemzet itéletével. Bécs így gondolkodik. Bécs ezt akarja. Folyton ilyen híresztelések röpültek át hozzánk a Lajthán túlról.

De hát egyáltalán mit akar Bécs? Az a rövidlátás, az a szűk agyvelejűség, amely a bécsi politikát mindig irányította, meddig fogja még a mi utjainkat így kimérni? Olyan Magyarország helyzete, mint azé a bitang kutyája, melynek gazdája rövidlátó. A rövidlátó ur rövid porázra fogja a ku-

ját munkájukra vannak utalva, hogy magukat tisztességesen fenntartsák. Mily igaztalan ezekkel szemben a társadalom! Mennyi lelkierőre van egy ilyen idegenben élő nőnek szüksége, hogy elviselni tudja azon bántalmakat, melyeknek minduntalan ki van téve. Hiszen, az olyan, mint az utszéli fa, amelybe a legjelentéktelenebb szellő is belekapaszkodik, a legvásottabb, rakonezátlan gyermek megtépi üstökét, letördeli ágait, mert imo támasz nélkül áll és nem kel védelmére senki!

Ha gondolkodnánk fölötte érző szívvel, megérthetnénk, mily nehéz az ilyen nőnek élete. Ha elvégezte napi fáradságos kimerítő munkáját, nem térhet haza övéhez pihenésre, ahol szeretettel, gyöngédséggel igyekeznek véle feledtetni az emberek méltatlanságát, a munka nagy terheit. Ő nem mehet vidám társaságok, kaszinókba, sem látóhelyekre, hogy kifáradt idegeit üdítse, elméjét szórakoztassa, ilyesmit ismét nem bocsátana meg neki a világ.

És ha talán megnyerni szeretné az emberek rokonszenvét, elismerését, azt hiszik talán, hogy becsületes munkássággal, erkölcsös magaviselettel, műveltséggel ezt elérheti? Bizony nem. Oh, ezek a csekélységek el is maradhatnak. Csakis születési és vagyoni előnyök azok, amelyek kedvelté, ünneplétté teszik.

Ezek az önálló, dolgozó nőket védelmezzék meg uraim, legyenek segítő támaszai a létért való küzdelemben, álljanak

tyát, mert különben nem látná, hogy a saját kutyáját czipeli-e maga után.

Elég! Mi nem vagyunk bitang kutyája hig agyvelejű bécsi uraknak. A nemzet feltámadt, a nehéz követ, mit föléje hengergetett az öröklött bécsi politika, eldobta magáról. Dugják ujjukat a nemzet vérző, átvert mellébe a Tamáskodók és győződjenek meg végre, hogy hogy ez a nemzet csakugyan él, csakugyan újra támadott.

Szünjék meg már a farsangi komédia!

Különös dolog. A világ fejtetőre állását jellemzi, hogy minden rend ellenére fejlődnek az események. Elszállt a farsang. Vége a vígalmaknak s itt a böjt. A farsang csupa vért árasztott, golyót, akasztófát hagyott emlékjelül s ime jó a böjt, amely önmagát, az önmaga lényegét czáfolja le. Jó a hír Oroszországból, hogy a csár alkotmányt akar adni népének. Manifestumot bocsát a jámbor muzsikokhoz, akiknek megígéri, hogy megadja szabadságukat. És azt írja manifestuma végén a zsarnok csár:

— Isten áldása legyen ezen elhatározásomon!

Közeledik tehát a népek farsangja. És nálunk is. Az uralkodó maga elé czítálta az összes politikai pártok vezéreit. Mi lesz ennek a következménye, ma még nem tudni. De hogy lesz már valami, az bizonyos. Így vagy úgy, de lesz. Mindenesetre jobb lesz a mai bizonytalanságnál. S ami lehet, az is könnyen kiszámítható. A nemzetnek győzni kell. Az igazság a nemzeté és elföldelni lakat alá tenni egy nemzet igazságát nem lehet.

Szóval, amit a farsang elmulasztott, meghozza azt a böjt. Eljő még farsangunk. És böjtöljenek ezután azok, akiknek ugyis elég hosszú farsangjuk volt. A jövődő a szabad emberiségé, a jogé, az igazságé.

A magyarosítás és a társadalom.

Napjainkban, midőn a szociális kérdések beláthatatlan tömege torlódt össze, szinte esodálkozva, sőt talán megütközve állunk meg egy kérdésnél, mely, ha nem fontosabb, bizonyára van oly elsőrangú, mint e kérdésekben ezer meg ezer társa.

Teljesít-e a mi társadalmunk, mint olyan nemzeti feladatokat? Alaposan körül kellene néznünk, ha csak egy csekélyke kis „igen“-t akarnánk kiszorítani. Nem is akarjuk e kérdést a maga egészében bolygatni, csak egy tényezőjét akarjuk felszínre hozni.

mellöttük igaz barátsággal felebaráti szeretettel.

Higyjék el, megérdemlik. Adják meg nekik az egyenlőséget, emeljék őt teljesen magukhoz, hogy ők is szabadon, biztosan, felemelt fővel, önállóságuknak felemelő tudatában mozoghassanak a társadalomban, adjanak nekik ezernyi módot a tisztességes megélhetéshez, mert lássák, a megélhetés hiánya, a munkanélküliség, a nyomor okozója annak, ha a bünlejtőjére kerülnek, ha elzülnek. Ez a megmételtyezője, a megrontója az egész társadalomnak.

Az anyáknak és nevelőknek pedig nem ajánlható eléggé, hogy neveljék a leánygyermeküket is éppugy az életre, mint a fiukat, hadd állják meg helyüket bátran és kiztosan, ne igyekezzünk tőle eltakarni az élet árnyoldalát. Tanulja meg már kiskorában, hogy milyen küzdelem az élet. Ismerje meg a fájdalmat és szenvedést, ne hogy az első csapás alatt összeroskadjon. Aljanak nekik épp oly alapos műveltséget, mint a férfiaknak. Ismerjék meg azon nagy nyomort, mely alatt milliók sínylenek, tanulják meg azokért fáradni és szenvedni, az élet viharával szembeállni, kötelességeit — bármily nehézségekbe ütközik is — teljesíteni, mert nem az a bátor, ki hőstettekre képes, hanem az, aki az élet minden cselekedetét bátran teljesíti.

Tanítsuk és tökéletesítsük őt, a férfi pedig emelje őt fel önmagához, az igazi emberi méltóság trónusára.

A magyar társadalom feladatai között elsőrangú helyet foglal el e tétel: nemzeti szükség, hogy a társadalom működjké közre nemzetiségeink megmagyarosításában. Bizonyára lélekemelő ez minden magyar emberre, ki ismeri azokat a körülményeket, melyek között nemzete él s törődik valamelyest a világpolitikával is, nevezetesen Európának előrelátható változási eshetőségével. Nem kételkedhetünk abban, hogy a magyar társadalom széles rétegeiben vetettek hullámokat e gondolatok, de bizonyosak vagyunk benne, hogy a viszonyokkal ismerős nem gondol a „rétegek“ alatt egy szerves egészet, mert nem is gondolhat, hiszen a magyar társadalom csak mint definitiója szerepel bizonyos mennyiségű és minőségű tömegnek, a valóság pedig, mely bizonyos életjelt is szokott magáról adni, majdnem semmi. Szó sines róla, lehetne, van anyag, mely alkossa, van eszme, mely összetartsa, mi nincs tehát? De belejutottunk abba, a minnek kerülését az előbb megígértük.

Térjünk a tárgyra! Tehát hatalmas, széleskörű eszméről van szó, melynek teljesebbé ma még a valószínű és a valószínűtlen határain áll és csak játéka a magyar (a szalmalángos!) képzeletnek. Szép játék, de — hála a magyarok Istenének — nem kivihetetlen. Módot kell keresnünk, hogy az, kinek ez eszmét diadalra kell vinnie, értse meg, hogy neki és róla beszélünk és ne játssa a harmadik, a figyelő szerepét, midőn ő a főszereplő.

Beszéljünk tehát a társadalomhoz és ne kerülgessük az igazságot, hanem legyünk egyenesek, — ne tagadjuk meg magyar lelkünket, — ne utánozzuk ebben is az idegent. Szóljunk világosan: Te társadalom, lépj az életbe, használd tagjaidat, mozgasd, hogy mozogjon környezeted, gondolkodj, hogy tehess, szóval élj! de úgy hogy levegőd a magyar nemzet tüdejéből vegyed, mert e tüdő éltet, nélküle te sem élsz, mert az idegen levegő sorvaszt. Tekintsd a jelent, nézz a jövőbe és térj magdba, végre fogj munkához!

Ne hidd, hogy egyedeid materialismusa szervezeted éltetéséhez járul, nem — tégy hozzá sok-sok nemzeti idealizmust és meglásd, virágoztatni és virulni fogsz.

No de legyünk köznapiak! Értessük meg a társadalommal, hogy kezdje meg nagy nemzeti feladatát a magyarság erejének számbeli növelésére is. Működjké közre ez eszme kivitelének hivatásos munkásaival és ne kicsinyeskedjké, ne vegye

Bosszu a gépkocsin.

Jácóme Fidalgó, a vadászó benn volt a városban drótot vásárolni a kalitkái számára és ott hallott a bémész vásáros nép között egyet-mást beszélni arról a csudaszekérről, amelyben Salome urat lehet mostanában látni a vidéken szerteságuldozni. Se ló, se semmi nincs befogva és mégis úgy vágtat, mint az ördög.

Jácóme vállára vetette régi, jó fegyverét, a drótköteget zsebredugta és hatesztendős fiát, Robertót kezéfgogva megindult lassan hazafelé a hegyekbe; a feje azonban tele volt azzal a csudálatos szekérral, amelybe semmi sines befogva és mégis úgy vágtat, mint a sátán alkalmatossága.

— Már csak különös egy jószág lehet az a szekér, ha igaz, annyi bizonyos! — mondta magában Jácóme, esőndesen baktatva az uton.

Jácóme Fidalgó, naplopó és vadászó volt a javából és kicsi hatesztendős fián kívül nem volt senkije ezen a kerek világon. A fiu anyja meghalt a gyerek születésekor az ijedségtől, mert éppen akkor jöttek a esendőrök Jácómeért, hogy bekisérjké a törvényházába. Valami csempészettel volt ugyanis gyanúsítva.

Az asszony halála után egyedül maradt tehát Jácóme a gyerekekkel, akit attól fogva ő maga nevelt a saját egyéni elvei szerint. És nem volt a föld hátán büszkébb, boldogabb apa Jácómenál, mikor ész-

semmibe feladatát, mert majd egyszer későn lesz. Ez az a késő a nemzet életét rabolhatja el. Szervezkedjünk! Miért ne állhatnának a nemzetiségi vidéken a magyarosítás bátyáiként a társadalom csoportjai: az erre a célra hivatott egyesületek? Igaz, nekünk is van már az „All-deutsches Verbandhoz” hasonló társadalmi szövetségünk, de annak ereje nélkül. Derék munkát végezhet a „Nemzeti szövetség”, de nincs hozzá kellő számú segítő csapata, nincsenek vidéki fiókjai. És hiszi-e valaki, hogy enélkül boldogulunk?

Az ilyen egyesületek vállvetett munkássága képes lenne az említett feladat (kötelesség) megoldására. De hol van ehhez a munkás szövetség: a társadalom. Hiszen alkalmas egyének csak volnának, de ez eszmének óriási tömegre, az egész magyar társadalomra van szüksége. De fájdalom, ez a névleg szereplő társadalom olyan, hogy nem egy, de számtalan és ne higgyük, hogy csak a gyengébb, de a szellemileg és vagyoniilag erősebb is mintha nem érezne lelke mélyéig ható kapcsolata a magyarsággal, mintha szíve-lelke nem a földön gyarapodott volna és mintha ellentétes irányokat keresne. Vagy nem ezt kell gondolkunk akkor, midőn — tapasztaltuk — az ország legelőkelőbb családjának gyermekeibe a francia-német nevelőnő Ofent nevel Budapest helyett. Vajon szüksége van, amugy is utolsó iziglen idegennel itatott vérünknek arra, hogy nyíltan még inkább távolodjék már-már megbecsülhetetlen faji sajátosságainktól. Nagyon téves utakon járunk és valóban el sem gondolhatjuk, hogy a sorsnak mily különös kegye az, mely bennünket ma is fentart.

Az bizonyos, hogy a sors kegye változandó. Jó lesz, ha e kegyet nem követeljük, de kiérdemljük. Gyökeres újítások kellenek! Mai társadalmunk nem eléggé nemzeti, tehát nevelni kell újat, becsebet, olyat, melynek tagjai a nemzeti idealismusért hevülnek. De gyorsan, mert Dámokles kardját erősen meglóbálta a sors felettünk. Bizonyos, hogy újszellemtű társadalom nevelése időt kíván, de addig is eszelednünk kell, mert a társadalom és a magyarosítás között eszmei és objektív kapcsolatnak még a jelenben létre kell jönnie. Erről még szólunk! k. a.

Czigányhajsza a verebéli járásban.

Hogy a szives olvasó tévedésbe ne ejtessék, sietünk kijelenteni, miként nem az

revette a gyermek lelkében a rendes polgári foglalkozásoktól való idegenkedést, a melyben biztosított látta annak, hogy fia az erdőt s a vadászást a világ minden gyönyörűségénél többre becsüli.

— Legény lesz a talpán! — mondotta magában Jácome és végzetlenül apai gyöngédséget érzett a gyerek iránt, aki bár alig látszott még ki a földből, már is értette a vadászást minden eszénjé-binját.

Mikor a mély erdőirtásba értek, a gyermek kivonta kezét az apjából és keresztül-kasul szökdelte az utat. Egyszerre azonban hirtelen, riadtan megállott és egyik lábcskáját maga alá húzta, mint a figyelő vizsla, ha vadat sejt. Az öreg is megállott hirtelen és gyors tekintettel kutatta át a Aztán fegyverét lekapva, szinte célzás nélkül lött.

Csak egy villanást lehet látni és egy rövid éles dörrenés rázta meg a levegőt, a sűrűben pedig valami karesu test bukfeneczet vetett.

A fiu ujongva rohant a hely felé és egy pillanattal később újra előbujt s sűrűből valamit vonszolva maga után. Egy hatalmas rozsdabarna erdei nyul volt. Csaknem olyan nagy mint a gyerek maga.

Apa és fiu ott álltak az ut közepén és csillogó szemekkel nézték a gyönyörű zsákmányt. Ugy el voltak merülve szemlélődésükbe, hogy észre sem vették a különös alkotmányt, amely tüszkölvé közeledt az ut közepén.

oláhezigányok csavargásának korlátozásáról van szó, mert ezek itt a közigazgatási közegek által a legelőzékenyebb elbánásban részesítetnek, ezek szabadon rakhatják le sátraikat, ott füstölik, sütik és főzik az összeszedett dögöt, tetszésükre legeltetnek az adófizetők veteményeiben, lehúzzák az ut mellett ültetett fák kérgét, galyait lecsontkítják, így tüzelő anyaggal és lopott takarmánnyal ellátva a személy és vagyonsbiztonság veszélyeztetésével szabadon kóborolhatnak, tehát nem ezen veszélyes elemek, hanem békés, hasznos produktív és nagy adót fizető polgárok zaklatásáról van szó.

Ezuttal két esetet hozunk nyilvánosságra, hogy a nagyközönségnek némi fogalma legyen afelől, hogy valamely panaszban a ténykérdés és annak a panaszolt egyéniségéhez való viszonyítása, vagy a panaszolt esemény oki kapcsolatban való állásának kifürkészése miképpen eszközöltek és hogy milyen a lelkiállaga, gondolkodása, alkalmazkodása a törvény köteles tiszteletben tartása terén a verebéli járásban alkalmazott közigazgatási közegeknek.

Schwitzer József füssi nagybérlő ellen a szolgabírósnál panaszt emel egyik elbocsátott bérese, miként béréből a munkaadó még egy forintját ki nem fizette.

Ezen követelés miatt a verebéli főszolgabírósnak beidézi panaszoltakat, aki tengely ígérő sár és fertelmes időben 17 kilométer utat megtenni nem akar és a tárgyalástól elmarad.

Ugyan kérjük, ily esetben mit tett volna a füssi bíró, ha a panaszoló követelése érvényesítése miatt hozzáfordul? Ugye bár igazat ad panaszt tevőnek és a követelt összeg megfizetésében elmarasztalja a panaszoltat és ha záros idő alatt nem fizet, beszedi azt tőle végrehajtás útján s a szóban forgó ügyet a behajtott összeg átadásával befejezi.

A verebéli főszolgabírósnak nem így járt el, hanem Schwitzernak karhatalommal való elővezetését rendelte el és csak a füssi esendőörös vezetőjének díszretesen higgadt bölcsessége mentette meg Schwitzert személyes szabadságának ilyen hallatlan megsértésétől.

Zongor János valkházi birtokos ellen panaszt emel a kürtőseprő, hogy az őt gátolja kéményei seprésében és a kispert kéményeket igazolni vonakodik. A fenti, nem is a kéményseprő mester, de

annak egyik alárendelt legénye által előadott panasszal szemben a panaszolt részéről előadatik, hogy ő nevezett kürtőseprő, vagy annak valamely alkalmazottját nevezett időben nem látta, vele nem beszélt, így a célbavett kürtőseprőben őt meg sem akadályozhatta, de ha a kéményseprő iparról alkotott szabályrendelet 14. §-a szerint akkor is tartozik fizetni díjjait a kürtőseprőnek, ha őt abban mellőzti, fel nem tehető, hogy díjjalt terhek kéményei tisztításában őt gátolná. Beismeri, hogy a nála havonként teljesített kéményseprést sajátkezőleg nem, hanem a község előjárója által igazoltatta, tette ezt pedig azért, mert rájött arra, hogy a kürtőseprő a hivatkozott szabályrendelet 3-ik §-a ellenére a község lakásai kéményeit csak minden két-három hónapban seprí, hogy így az előjáró csak akkor igazolja panaszolt kéményei seprését, ha ugyanakkor a község összes kéményeit is kisperte, hogy ezáltal gátat vethessen a kéményseprő hanyagságának s megóvja a községet az esetleges kéménytűz veszedelmétől.

A tényállás kiderítése tekintetéből tanukihallgatást kért aziránt, hogy a kürtőseprő vele egyáltalában nem, de a szakácsnővel beszélt, aki azonban el nem utasította de kérte, hogy most ebéd ideje lévén, a tüzet elnem olthatja, jöjjön félórával később s akkor kispereheti a kéményeket akadálytalanul. Tanukihallgatást kért az iránt, hogy a kürtőseprő a község lakosai kéményeit nem seprí rendszeren. A kürtőseprő beismerte, hogy panaszoltat nem látta, vele nem beszélt, a hanyagul végzett kéményseprést válasza sem méltatta, azonban a tárgyalást vezető hatósági közeg a kürtőseprő helyett kijelentette, miként a község egyéb lakosai kéményeinek hanyag seprése felől tudomása van.

Mindezek után a főszolgabíró egyik helyettese a tanukihallgatás mellőzésével panaszoltat tűzrendészeti kihágás miatt 4 kor. bírság, esetleg fél napi elzárásban marasztalta el, kijelentvén, hogy ezen ítélete ellen semmiféle jogorvoslással élni nem lehet.

A védelem szabadsága megköveteli és a bíró kinyomozni tartozik, fennforog-e kulpa, vagy dolus, van-e negatív vagy pozitív törvénysértés s ezt csak úgy érheti el, ha a felek által nyújtott bizonyítékot teljes objektivitással mérlegeli.

A főszolgabíró ur azonban a helyett, hogy a ténykérdés s annak a panaszolt egyéniséghez való viszonyítása, vagy a pa-

Az öreget riasztotta fel a dübörgés először és aligha volt már annyi ideje, hogy egy hatalmas szökéssel átvesse magát az ut mellett húzódó keskeny vizárkon s a vasszörnyeteg már el is száguldott, de Roberto ott feküdt az ut porában a nyul mellett véresen, mozdulatlanul. Kicsinyke teste kegyetlenül össze volt marcangolva.

Az a gyilkos vasszekér már akkor messze járt.

Jácome fájdalmas ordítással vetette magát a gyermek holttestére és egy pillanattig gyötrelmes vonaglással feküdt mellette a földön. Mindenét elvesztette abban a pillanatban.

Aztán felkelt, leverte a ruháiról a port és öklével megtörölte égő, könyvelt szeméit s a kis összetépett testet gyengéden karjaiba emelve nekivágott a sűrűnek. Mélyen bent az erdőben egy száraz sziklaüregben helyezte egyetlen kincsét és a nyulás elé egy hatalmas sziklát hengerített.

Közben egyetlen szót sem ejtett, fel se zokogott. Mikor azonban elmondta a miatyánkját a kis sir előtt, visszatért oda, ahol a szerencsétlenség történt. Rátalált a nyulról, meg a vértócsáról.

Ott aztán felemelte az öklét és megfenyegette azt az utat, amelyen a gyilkos szekér elszáguldott.

Egy pillanattal állt némán, szótlanul, aztán kivette zsebéből a drótköteget és egyik végét keményen rácsavarta egy fa

derekára, a másik végét pedig áthúzta az ut másik oldalára. Ott szintén kikeresett egy fatörzset, de még nem csavarta rá a drótot. Tudta, hogy jönnie kell annak, a kire ő vár. És jaj neki, hogyha erre hozza a balsorsa!

Lassan szürkülőben volt már a nap. Jácome azonban még mindig várt. Don Salamonénak az éj beállta előtt haza kell térnie és jaj neki! . . . jaj neki! — mert erre visz az útja, ahol a Jácome Fildalgó fájdalma várja . . .

Egyszerre felhangzott a távoli dübörgés és a gép tüszögése. Akkor felugrott Jácome, az egész uton keresztül feszült az éles aczél har.

És jött a szekér vágató fujtasással.

Egyszerre odaért a kifeszített dróthoz . . . Most.

A kocsin ülő alak egy pillanatra ingadozni kezdett, egyet gördült és mindjárt utánna egy fej repült le az ut porába. A drót megtette a kötelességét, úgy metszette le a fejet a törzsről, mint egy éles beretva . . .

A szekér pedig röpült tovább fejtelten urával, tovább a mélység felé . . .

Jácome Fildalgó levette a fák derekáról a sodronyt, nyugodtan összecsavarta és zsebre tette, aztán pedig hosszú léptekkel indult meg a hegyeknek a portugál háttér felé . . .

K. Pardo Bazán

naszlott cselekményével aki kapcsolatban való állásának kifürkészésébe becsátkozott s így az igazságot kihéjazni törekedett volna, a panasztevő beismerésével is valótlannak bizonyult tényállás alapján panaszlottat tüzendészeti kihágásban mondtotta ki bűnösnek.

Hisszük és remélhetjük hogy az állam polgári jog legelembb megsértése s a határozat törvény és törvényes eljárás világos negligálását magában foglaló főszolgabírói eljárás megtorlására van a főszolgabíró urnak felettes hatósága, mely a főszolgabírói hivatalnál nagyon is sürően jelentkező visszaéléseknek gátat vet és ha nem, akkor a vármegye törvényhatósági bizottságának váland nemes feladatává, hogy midőn eljő az idő, ne pazarolja bizalmát érdemtelenekekre, kössön utilapot a be nem váltak talpára ez által nyisson ilyeneknek teret eredeti foglalkozásuk visszacszerzésére.

Tanügy.

Univerzális vallás.

Uj szél fuj! Langy esőt hoz és ez megtermékenyíti a fakadó életet. Bő aratás lesz, a gyümölcs meg tápláló.

Még nem régen nem is álmodtunk ilyenről. Olyan csupa feketét látó (pesszímista) emberek azt mondták még a mult század közepén, hogy előbb lesznek ők a napba (sol.) minthogy maga meghozná a maga gyümölcsét. Nem gondolták meg, hogy idáig körülbelül 750 esztendőig mennének vonaton, mert 20 millió mértföld nem kismiska. (Ez a számítás nem a Mávhoz van alkalmazva. Nem ezen utaznánk oda, mert télen a megfagyástól tarthatnánk, nyáron meg étebből készült kőpönyeget kellene hordanunk. Nem említem a többi kedvezőtlen körülményeket és akadályokat (kisiklás, gázolás) csak egyet: hányszor volna azalatt vasuti sztrajk, csak német tudós tudná kiszámítani.)

A XX-ik század küszöbén meg azt mondták azok a csupa feketét látó emberek, míg az új vallás elterjed, elmehetnénk néhányszor pörköltözni a holdba (ha vinnénk magunkkal); ez nagy haladás! Tehát közel vagyunk már a megvalósuláshoz. (Jobb is ha a holdhoz fordulunk többet tud ez. Oh ha beszélne, sokat mondana a holdvilágos éjjelekről.)

Hogy vagyunk ma? Ma csak azok mondják, hogy az új egyetemes vallásból semmi se lesz, akiknek sötét odabent!

A kézi ügyességről van szó, a magyar slójdrról.

— Mi ellen jó ez? — így kérdi a pesti. Itt azt akarná kérdezni, hogy mire jó ez?

Jól tudják ezt már Budapesten. A gyermeket teljesen előakarják készíteni az életre. Nem csak a mellékmondatok tanát, meg a rövidített szorzást kell neki tudni, vagy hogy miért könnyebb nekünk a föld e sárguló egyik vagy másik részén. Kell, hogy megtanítsuk arra is, hogy miként használja fel szabad óráit. Szüntelen munkára tanítsuk! Erre jó a slójd.

Amit nem tudunk, azt másnak se adhatjuk. Azért Budapesten összejöttek a tanítók, hogy megtanulják a papiranyag és famunkát. Ez készülődés a jövőre. Az új tanítási tervezetbe a kézi ügyesség is fel van véve, tehát az összes iskolákba fogják tanítani. Már a fővárosban tanulnak a tanítók.

Vannak oázisok a pusztában; igen, volt és van néhány hely ahol a kézi ügyességnek, nevezetesen a magyar slójdnek már helyet szorítottak. Sok árvaházban taníthatják, de az aradíról biztosan tudom, hogy igen. Sőt vannak tanítóképzők is, a hol ez irányban is meggyurják a növendékeket.

Az eperjesi, lévai, pápai tanítóképzők növendékei már igen sokat tudnak a magyar slójdból. Az innen kikerülő tanítók hirdetik és terjesztik az új vallást. Megtanítják a gyermeket játszva a munkára. Ezek meg megtanulják, hogy csak a munka ad örömet.

Jó volna a vidéki tanítóknak is néhány slójd-tanfolyam. A barsiaknak Léva esik „kéz alá”.

1901-ben a ministerium a lévai állami tanítóképzőben a slójdot kísérletileg bevezette és azóta ott a legnagyobb sikerrel tanítja Krick Jenő tanár ur. Addig kossarat fontak és rámat faragtak a növendékek.

Ennek nem kevés, de semmi haszna sem volt. Kézi munkát sohase tanított az onnan kikerült tanító, de akik azóta hagyták el az intézetet már a magyar slójd barátjai. Akiben kevés hivatásszeretet van megtakítja gyermekeit: hogyan kell csinálni a pattogtatót, harmonikát, legyezőt, csákót, püspöksüveget, M és N alakot, kuglufót, tászkát, hajót, csónakot stb.; a gazdasági eszközöket mind kifaragják a gyermekek. Ezeket a legnagyobb örömmel teszik. Örül a lelke ha kész a kis létra, szalad ide; szalad oda és mutogatja.

Igen, mert valami kézzelfogható alkotott. Ilyen munkálkodtatás által megszeretik gyermekeink a munkát. Természetes, hogy a munkatárgyak csak magyarok lehetnek. A munkaszeretetre való szoktatás és nevelés anyaga, módja csak magyar nemzeti lehet.

Erről részletesen Láng Mihály könyvében olvashatunk.

A czime: A munkaszeretetre való nevelés módja.

Hivatásának csak az felelhet meg teljesen, aki még ezt is tudja.

A nemzetiségi helyeken levő tanítóknak kétszeres kötelességük a magyar slójd bevezetése.

Ez a magyarosításnak leghathatósabb eszköze.

Magyar és társadalmi érdekeket szolgáljunk!

Korentsy.

Közgazdaság.

A külföldi kereskedelmi szerződések.

Mint a „Magyar Pénzügy” jelenti, a külföldi kereskedelmi szerződések ügyében teljesen stagnáció állott be. A magyar és osztrák meghatalmazottaknak most már Rómában vagy valamely más olasz városban kellene időzniök, de elutazásra ők maguk sem gondolnak. Az osztrák kormány átíratilag kérdést intézett Tiszához a külföldi szerződéseket illetően, de Tisza kénytelen volt negatív választ adni és kijelenti, hogy utódjának kezét, mint ideiglenes miniszterelnök, nem kötheti meg. Mikor a mult szerződést aláírták, akkor Magyarország még felelős kormánya volt.

A tokaji borok védelme.

Talán egyetlen bort sem hamisítanak oly nagy mértékben, mint a Hegyalja legkiválóbb termékét úgy, hogy ma már senki sem lehet bizonyos afelől, hogy drága pénzért valódi tokaji bort vásárol-e. Ennek a túrhetetlen állapotnak azonban mihamarabb vége lesz, mert mint a „Magyar kereskedők Lapja” jelenti, Zempléni vármegye a tokajhegyaljai borok védelmére szabályrendeletet alkotott, mely a tokaji borvidéket zárt területté változtatja át, melyen a bortermelés és forgalom hatósági ellenőrzés alatt áll. A zárt terület magába foglalja: a) Zempléni vármegyéből, Bekecs, Bodroghalász, Bodrogkeresztúr, Bodrogolaszi, Bodrogzsádány, Erdőbénye, Erdőhorvát, Galap, Józseffalva, Károlyfalva, Kislalud, Kistornya, Legyesbánya, Mád, Mukkosholyka, Monok, Nagytornya, Olaszliszka, Ond, Ratka, Sárospatak, Sátoraljaújhely, Szegilong, Szerencs, Szőlőske, Tállya, Tarcal, Tokaly, Tolcsa, Tranczonfalva, Vámosujfalva, Végardó, Zombor, tehát 33 község területét; valamint b) Abaujvármegyéből: Abaujszántó területét.

H i r e k.

Előfizetőinkhez. Tisztelettel kérjük lapunk pártfogó olvasóit — hogy akiknek előfizetésük lejárt — az előfizetést meg-

ujítani sziveskedjenek s azokat, akik lapunkat megtartották, de még az előfizetési díjat be nem küldötték — arra kérjük, hogy a félév befejeztével im már beküldeni sziveskedjenek az előfizetési díjakat. Kérelmünket azzal indokoljuk, hogy az előfizetési díjak rendes beszolgáltatása nélkül a lap megjelenése és expedíálása sok nehézségbe ütközik. **A kiadóhivatal.**

Eljegyzés. Dr. Pollák József aranyosmaróthi gyakorló ügyvéd mult hét pénteken jegvet váltott Thuróczy Krachun Adrienne kisasszonnyal.

Engel József hagyatéka. A mult héten elhalt Engel József nyitrai nagykereskedő végrendeletét folyó hó 16-án hirdette ki Ujfalussy Ferencz kir. aljárásbíró. A nagy emberbarát fejedelmi bőkezűséggel gondoskodott a humanizmus szolgálatában álló intézmények felségítéséről. Végrendeletének adatai szerint az izr. egyesületekre 91500 kor., keresztény intézményekre 9600 kor., a város kezelésére 35,000 koronát, a F. M. K. E.-nek 1000 kor., a tűzoltóknak 2000 kor., egy menház felszerelésére és fenntartására 200,000 kor., családi alapítványokra 500,000 koronát hagyományozott.

Márczius 20. A nemzeti kegyeletnapja. Magyar ember e napon rója le legnagyobb hazánkfia emléke iránt mélyen átértett hálájának adóját. Abból az isteni szikrából, melyet Kossuth Lajos szelleme képvisel, mindannyian kaptunk valamit. Izzó tüze volt e szikrának — ég és gyujt még most is s úgy lehet az idők végtelenségéig mindig, amíg csak egy rügy fakad még a magyar nemzet életfáján, melyet Kossuth Lajos szelleme, lángesze oltott nemessé, hogy az emberiség fejlődésének legszebb gyümölcseit teremje. Nem a szomorúság, a lehangoltság napja hát márcz. 20-ika, az örök diésőséget van hivatva hirdetni, jelentősége az, hogy amíg a magyar nemzet úgy tudja tisztelni és becsülni Kossuth Lajos emlékét, mint most tudja — a nemzet sorsa felett az istenek őrködnek.

Lelkünk, szívünk vérzik, midőn a jövő elrettentő példájakép ide kell íktatni, hogy Aranyosmaróth közönsége még most sem bontakozott ki az átkos szolgálalkúság bilincseiből. Aranyosmaróthon csak az újságból olvassák márczius 20-át, de hogy egyékként is megfelelőnek e nap jelentősége iránt tartozó hazafiai kötelességüknek — annak hiába keressük itt nyomát. Esküszünk azonban a magyarok Istenéhez, hogy még „lemossuk e gyalázatot!”

Az ujbányai „Pusztelnik-egylet” márcziusi ünnepélye. Az előző számban ismertettük már ezen egyesület hazafias működését s főbb vonásokban megírtuk rövid történetét. A legnagyobb örömmel ragadjuk meg most is a tollat, midőn annak idei működéséről számolunk be. Már kora reggel sűrű tarack durrogás jelezte, hogy márczius idusának nagy napja felvirradt. Az idő ugyan borongós, esős volt, ami kétségtelenül hatott a kedélyekre, mert mindenki várta a tavaszi nap biztató sugarát, az enyhe tavaszi időt, mely e nap hangulatkeltő rendes kísérője szokott lenni. De úgy is kigyult a szivekben a szabadságszeretet s a nap emlékének oltártüze, mely biztató melegével, ragyogó fényével betöltötte az egész napot. Délelőtt 9 órakor Wlesák György ez. kanonok egyházkerületi tanfelügyelő fényes kísérettel ünnepi misét mondott, melynek végén a kórus szokás szerint a Hymnust énekelte el. Az ünnepély délutáni része 3 órakor vette kezdetét, melyet szintén többszörös tarack lövés jelzett. A Rákóczy induló hangjainál gyülekezett az ünneplő közönség. Zászló díszben felvonultak az állami iskola növendékei, a kir. járásbírószág személyzete, élén Bocek Károly kir. járásbíróval, a városi tanács tagjai élőkön Kotiers Emil polgármesterrel, a „Katholikus kör” testületileg saját zászlaja alatt Wlesák György ez. kanonok vezetése mellett és nagyszámu fényes női közönség. Miután a

rendező bizottság két tagja kíséretében megjelent a babérkoszorút vivő Koper-niczky Irma úrhölgy. Az ünnepélyt Baumann Győző nyitotta meg, aki nagy hatással egy alkalmi ódát szavalt el. Utána Dr. Rischaneck Béla tartott tüzes negyvennyolczás izü beszédet, melynek elhangzása után a menet megindult a róm. kath. temető felé, ahol tudvalevőleg Pusztelnik Frigyes szabadsághős alussza örök álmait. A megható és hazafias ünnepély további része e sir körül folyt le. Miután a dalárda a Szózatot elénekeltte, Tóth Antal szárnyaló lelkesedéssel Petőfi „Talpra magyar”-ját szavalta el. Utána Farkas Károly mondotta el szépen átgondolt, mélyen átértett és megható ünnepi beszédjét. E keszéd keretén belül, midőn az ünnepi szónok a világi fegyver letétel szomorú katasztrófáját érinté, meglepően lépett elő Baumann Győző Gyulay „Világosnál” című költeményének elszavalásával, a közönség lelki szeméi elé varázsolta azt a rettenetes drámát, amely a magyar szabadságharc leveretésének utolsó phásisát képezi. Utána a „Katholikus kör” nevében Weisz József köri tag mondott sikerült beszédet, mire az ünneplő közönség a Hymnus eléneklése után újra a városház előtti tere csoportosult össze. Itt Dr. Kraft Dezső a „Pusztelnik egyesület” ifju, de annál lelkesebb elnöke még egyszer méltatva márczius 15-ikét, meleg szavakban mondott köszönetet nemcsak azoknak, akik az ünnepély rendezésében résztvettek, hanem a közönségnek is, amely az ünnepély fényét lelkesedésével magasra emelte. És hogy a programból mi se hiányozzék, az uri közönség egy része este összegyűlt a casinó termeiben, ahol vig poharzás és lelkes jó kedv mellett tartott a tánc egész kivirradtig.

A politikai válság napjaiban senki sem nélkülözheti az újságolvasást. A most következő negyedév alkalmából tehát szívesen felhívjuk a magyar olvasó közönség figyelmét hazánk legelterjedtebb, legkedveltebb napilapjára, a „Pesti Hírlap”-ra, mely ma igazán vezető szerepet játszik a politikában és sajtóban egyaránt. A „Pesti Hírlap” — mint az már általában ismeretes — minden irányban független, szókimondó, demokratikus szellemű lap; ezért lett a közönség kedvence. Vezérezikkeit elsőrendű publicisták és politikusok írják, tárczáit a legkiválóbb írók. Politikai értesülései bőveek és megbízhatók. Rovatai közül a színház, a sport, a törvénykezés, egyes szerkesztői üzenetek — kedvenc olvasmányai a nagyközönségnek. Esti levelei — Tóth Béla tollából — országos hírnévre emelkedtek. Tartalma mindig nagyobb más lapokénál. Ily előnyök mellett olvasóinak még külön kedvezményeket is nyújt. Minden előfizető díszes nagy képes naptárt kap ajándékkul és a Divat-Salon című díszes nagy divatújságot féláron rendelheti meg. A „Pesti Hírlap” előfizetési ára egy óra 2 kor. 40 fillér, negyedévre 7 korona, a divatlappal együtt 9 korona. A „Pesti Hírlap” kiadóhivatala, hova az előfizetési pénzek postautalvánnyal küldendők: Budapest, Váci-körut 78. Levelezőlapon mutatványszámokat is lehet kérni.

A Hámánok. A zsidó farsang jelentősége a Hámán névhez fűződik. Ki volt ez a Hámán? A história szerint Persia leghatalmasabb embere a király után, — sőt talán még a királynál is hatalmasabb volt, mert a király semmit sem tett soha, amíg Hámán bölcs tanácsát meg nem kérdezte és mindég úgy cselekedett, amint Hámán tanácsolta neki. S egy ilyen hatalmas ember mégis boldogtalan volt, mert utjában állott egy ember. Mordochaj volt ez, okos, eszes ember ugyan, de egyrészt szegény, másrészt teljesen ismeretlen egyén, akinek még az a különös fogyatékosága is volt, hogy Abrahám kebeléből származott. Hihetetlen, de úgy van, ez a jelentőség nélküli ember volt a legnagyobb száka Persia leghatalmasabb és legerősebb, minden tekintetben első emberének szemében — s úgy érezte, hogy nem

ér sem rang, sem hatalom semmit, amíg ez az egyébként igen szerény ember az élők közé tartozik, aki anélkül, hogy bármit is tehetne — a léte által is élő tiltakozást jelentett előtte a tekintetben, hogy ő mégis csak egy Hámán, egy igen tökéletlen üres hústömeg, aki az emberi jellem felett soha uralkodni képes nem lesz. A Hámánnak tehát egyetlen célja az volt; Mordochajt elpusztítani s ahelyett, hogy akaratát úgy iziben végrehajtotta volna — hiszen volt módja és tehetsége hozzá — Persia leghatalmasabb ura, a valóságos félisten nem volt képes akaratának érvényt szerezni, életének legfőbb vágyát elérni. S különös, hogy még csak kísérletet sem tett arra nézve, hogy lelke óhaját a leg-egyszerűbb módon megvalósítsa, ami pedig csak egy szavába került volna — hanem mindjárt a legszövevényesebb s emberi józan számítás szerint sikerre nem vezethető utat választotta. Mintha valaki a szobában lévő asztalát felakarná égetni, s e célból az egész házat gyújtaná fel — úgy tett Hámán is. Így számított: ha ő Mordochajt el akarja tenni láb alól, akkor ő neki az egész nemzetsége ellen kell előbb irtó háborút indítani s akkor ha Mordochajnak nemzetsége kipusztul — vele kell elpusztulnia Mordochajnak is. De ám természetes, ez a vállalkozás nem sikerülhetett, mert eltekintve a legendabeli isteni beavatkozástól, az erkölcsi világrend törvényes igazsága sem tűrhette, hogy ezek és ezek essenek áldozatul egy önmagától elkapott s valósággal az örültségig ferde gyarló emberi hiúságnak. Megtörtént az, hogy Mordochaj nemzetségének semmi bántódása sem lett; sőt Mordochaj lett Persia királyának első kegyence, Hámán pedig egész családjával együtt az akkori legszövevényesebb büntetést szenvedte, mert akasztófára került, miután megelőzőleg teljesen kiesve a király kegyéből, tétet és fejet kellett hajtania legnagyobb képzelte ellenségének: Mordochajnak. Eddig a történelem. Az újságitörse okulás céljából idézi a történelmet. Sok, nagyon sok a Hámán körünkben. Kisebb, nagyobb kaliberű Hámánok. Minden utonálló Hámán erejét és hatalmát képzelet magáról, pedig csak a gonoszág vetelkedik benne a Hámánéval. Ereje nincsen, gyenge mint a nádszál és legfeljebb ferde eljárása hasonlít még a Hámánéhoz. A zsidó farsang történelmétől sokat tanulhatnának ők. De úgy látszik, nincs kedvükre a példa. Elvetemedettségük tragédiát sóvárog. Hát hiszen legyen részüknél benne. Ami után annyira sóvárognak, befog következni. El fognak ők bukni eszofosan, szégyenteljesen s bizonyára nem busul miattuk senki. Amde jó — legyenek Hámánok — hogy legyen alkalom a derék, jóra való embert a gonosz, hitvány fajtától megkülönböztetni. Csak hogy a Hámánoknak nem szabad neveltségessé válniok, mert akkor egészen elvesztik létjogosultságukat. S a Hámánok figyelmébe ajánljuk még azt, hogy a kulturdisparitás igen lényeges kritérium hozzá, különben nem érnek semmit s még a Hámán sorára sem érdemesek. Egyékként úgy látszik, hogy e figyelmeztetésünk felesleges is, a körünkben élő rituális Hámánok iparkodnak a kulturdisparitás terére lépni. Ehhez csak annyi szavunk van, t. i. azokra nézve, akiknek sektájához szegődnek: „óvakodjunk a zsebtolvajoktól!”

Kinlódás és szenvedés jut annak osztályrészül, ki nem elég figyelmes arra, hogy egészségét megóvja s ha már megbetegedett, hogy a biztos orvosságot megtalálja. Ezer és ezer ember küldött hálás köszönő levelet azért, mert kínos eszű és kőszvényes bajából oly könnyen gyógyult meg a Zoltán-féle kenőcs használata által, mely kenőcs üvegenként 2 koronáért kapható a Zoltán-féle gyógyszerárban Budapest V., Szabadságtér s ezt jó tudni mindenkinek, ki testében szaggatást s a esontjaiban hasogatást érez.

A verebélyi aszfalt. Ugy látszik, mégis testet ölt egyszer az ügy Verebélyen is. Mi örülnénk neki legjobban —

értem alatta azokat, kik nem Verebélyen lakunk — mert ha történetesen Verebélyen akadt dolgunk, mindig rettegünk az aszfalt hiány kegyetlen következményeitől. Tehát csak rajta, legyen aszfalt Verebélyen is.

A pénzügyi palota ügye. Nem történt még végleges döntés e tekintetben, hogy ki kapja meg a pénzügyigazgatósági palota felépítéséhez a megbízást — mert úgy látszik nem akarják elhamarkodni. Minden esetre dicséretes és örvendetes a gondos mérlegelés, de mégis féltő, hogy más szempontok is játszanak szerepet. A közel 8 vállalkozó közül kiválasztottak 3-at és most újabb tanácskozás tárgyát fogja képezni, hogy a 3 közül ki az érdemesebb. Anélkül, hogy elébe akarnánk vágni a döntésnek, nem mulaszthatjuk el előző számunkban közölt figyelmeztetésünket azzal egészíteni ki, hogy erkölcsi kötelessége a jurinek első sorban azt a vállalkozót támogatni, aki egyéb nélkülözhetetlen feltételeken kívül garanciát nyújt arra nézve, hogy nem ő maga dugja az egész hasznót zsebre, hanem hogy juttat belőle némi csekély részt a helybeli iparosoknak is. Mert a helybeli iparosokra bizony nagyon ráfér, hogy egyszer már ők is részesüljenek a község részéről támogatásban. Ha még ily építkezésből sem volna a helybeli iparosoknak valami hasznuk, no akkor köszönjük szépen a Wirtsaftot, mely minden, csak önzetlen közgazdálkodás nem. Mi nem is hisszük, hogy e felett még habozzon is a juri, megvagyunk róla győződve, hogy teljes mértékben méltányolja a kérdés fontosságát. De még csak egy szavunk volna. Ha nadrágot varratok, nem rendelem meg a suszternél, hanem a szabónál. Ezt jó lesz megjegyezni.

A nyitra-verebély-lévai vasut. Folyó hó 19-én fogják e vasut végleges tervét megállapítani Verebélyen, a főszolgabírói hivatalban.

Jönnek a színészek! G. Pilisi Lajos a nagyszombati állandó színházzal egybekötött IV. kerület igazgatója jelesen szervezett társulatával e napokban érkezik városunkba és folyó hó 27-én megkezdí három hétre tervezett működését. A társulat névsora. Nők: P. Szabolcsy Jozefin operette és népszínmű énekesnő, Szilágyi Erzs coloratur énekesnő, társalgási. Szilágyi Etel comika és társalgási. Rónay Erzs drámai szende, fiatal hősnő. Déry Karola operette és népszínmű énekesnő, soubrette. Majosházi Eszter anya és komika. Szilágyi Rózsi, Kovacsics Kornél, Farkas Emma, Békésy Sári, Okos Etel, Mihályfalvi Anna kar és segédszínésznők. Férfiak: Dálnoki Béla drámai apa, jellem. G. Pilisi Lajos jellemszínész. Kovách Kálmán hős, szerelmes. Lorándi Tivadar opera, operette tenor énekes. Fehér Vilmos operette és népszínmű baritonista. Dunai Arpád kedélyes apa, buffo komikus. Somlár Mihály szerelmes és bonvivánt. Márkus Oszkár, Dálnoky Béla, Kiss Albert, Bakó Lajos, Horváth Vincze, Földes Kázmér kar- és segédszínészek. Színre kerülnek: Operettek: Tavasz, Drótostót, Vándorlegény, Bob hercege, Orpheus az alvilágban, Kékszakálu herceg, Aranyvirág, En Te Ó, Hoffmann meséi, Baba, Lotti ezredesei. Czigányróró, Hajduk hadnagya, Kornevillei harangok, Lili, Rip van Winkle, Szép Heléna, Üdvöske. Dráma és vígjáték újdonságok: Loute, Csókipirulák, Szobalány, Tetemre hívás, Csodagyermek, Takarodó, Éjjeli menhely, Heidelbergi diákélet, Az utolsó Obrenovics, Kéz kezét mos, Forgószél k. a., Egyenlőség, Postásfu és huga, Erény utjai, Felesleges férjek. Népszínmű újdonságok: A sárdi ház, Czigányélet, A falu rózsája, Csokonai V. Mihály, Menyecskek, Selyembogár. A bérletet Kovách Kálmán titkár eszközözi és pedig: oldal és támlásszék 12 előadásra 20 kor., körszék 16 kor., zártzék 12 korona, szelvények ugyanilyen áron. A társulatot mindenütt a legjobb hír előzte meg és így reméljük, hogy közönségünknek egypár élvezetes estére lesz kilátása.

A valkóci községi bába. Az ügy mindenkép közérdekű. Egyrészt azért, mert az, hogy egy olyan községben, mint Valkó — legalább is nem egészen mellékes, hogy legyen-e bába s ki legyen a bába. De ezuttal más okból is közérdekű a kérdés. T. i. igen kényes vonatkozása van a valkóci bába kérdésnek. Az eddigi és még most is funkciót teljesítő községi bába erős ellenzéki érzelmi lény, aki úgy látszik több eredményt tudott elérni, mint egynemely kormánypárti kortes. S a szegény bábának azért baja van, elakarják csapni a mesterségétől s ő megvan róla győződve, hogy csak azért, mert oly nyíltan merete érzelmeit nyilvánítani. Annál is inkább, mert előre is ijesztgették ezzel. No de még valahogy beletörődnek sorsába, ha azt látná, hogy a közérdek szempontjából ezélszerűbb egy más oly bábát bízni meg a tisztséggel, aki tökéletesebben ért hozzá. Persze nem úgy van, mert amint ő panasolja, olyan asszonyt küldtek a bába tanfolyamra, aki több irányu testi fogyatékoságban szenved s az a legfőbb hibája, hogy nem is jól lát. Hát az bánthatja úgy, hogy egy ilyen lépjen az ő örökébe, aki már a dolog természete szerint sem lehet különb nála. Figyelmébe ajánljuk az illetékes köröknek az esetet, mert a kérdés megérdemli, hogy éber ellenőrzésben részesüljön.

A Dunántúli Közművelődési Egyesület sorsjátékának húzása. Az ország egyik legnagyobb közművelődési egyesülete a Széll Kálmán, Palavicini Ede őrnagy és Rákosi Jenő elnöke alatt álló Dunántúli Közművelődési Egyesület kénytelen volt sorsjátékának márcziut 11-ére kitűzött húzási időpontját a pénzügyminister engedélye mellett folyó évi november hó 11-ére elhalasztani s az egyesület elnöksége a napon a sorsjáték húzását feltétlenül megtartja s ekkor a 60000 korona értékű nyeremények felett fog hatósági ellenőrzés mellett a húzás lefolyni s a nyereményjegyzék az érdekelteknek megküldetni.

A F. M. K. E. A Felvidéki Magyar közművelődési Egyesület barsvármegyei választmánya Aranyosmaróthon a vármegyeház nagytermében folyó hó 25-én délután 11 órakor tartja évi közgyűlését, melynek tárgysorozata következő 1. a közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére három egyesületi tag kiküldése. 2. Az elnökség évi jelentése. 3. A közgyűlést 8 nappal megelőzőleg az elnökséghez írásban beadott indítványok tárgyalása. 4. az 1904. évi számadások megvizsgálása a zárszámadás tárgyalása a pénztáros felmentvényének megadása. 5. A választmány 1905. évi költségvetésének megállapítása. 6. A tagsági hátralékok iránti intézkedés.

Fontos Amerikába utazóknak! A magyar kormány az Amerikába való utazást most már Brémán át is megengedte. Fiumén át Amerikába szóló utlevelek most már Brémán át is érvényesek, ha az illető utas egy Bremennek szóló hajójegy birtokában van. Aki Brémán át akar utazni, annak okvetlenül kell otthonról 20 koronát előre Bremenre előlegnek beküldenie, mire rögtön megküldetik a hajójegy. Jóegészségű és munkaképes munkások, akik az amerikai rendeltetési helyig szóló vasúti jegyet kifizették és azonkívül még 50 koronát készpénzben felmutatni tudnak, Amerikában bebocsátást nyernek. Akinek barátjai vannak Amerikában, hozzá magával azok czimeit. Szembetegek, vagy egyéb testi fogyatkozásban szenvedők, 50 évnél idősebb személyek, vagy olyanok, akik valamely Amerikában levő gyárral szerződést kötöttek, mely szerint ott bizonyos meghatározott bérért dolgoznak, Amerikából visszautasítanak. Ratiborban, valamint Bremenben minden kivándorló megvizsgáltatik, mindenki tehát, aki Bremenben felszáll, előreláthatólag Amerikába bebocsátást nyer.

A lévai állami tanítóképző növendékei márczius 15-én ugyancsak kivették részüket a hazafias ünneplésből. Rendeztek

iskolai ünnepélyt otthonukban, szerepeltek a piactéri ünnepélyen, valamint a temetőben is, ezenkívül fél 6 órától közel 7 óráig a „Bethlen Katalin Egylet” városi ünnepélyen voltak elfoglalva, hol az ev. ref. egyház orgona alapja javára belépő díj mellett rendeztek hazafias ünnepélyt. Ez ünnepély műsorának 5 pontját a tanítónövendékek, a többi az egyesület tagjai töltötték ki. A cél nemes, megszoktuk már, hogy a mink van, mind a magunk szegényes áldozatkészségéből telik ki, nem is húzódozunk attól, hogy — habár nem épen fölösleges — filléreinkkel ilyen szép ezélokra áldozzunk. De az idő nem volt erre alkalmas. A magyarság egyetlen nemzeti ünnepén nem szabad a közönséget megadóztatni, és nem helyes dolog az ünnepi hangulatot részleges — bár nem méltatlan — ezélokra felhasználni. A gondolatnak nem volt kellő eredménye, amellől még zavarta az ünnepély megszokot rendjét. Mindent idején!

A kereskedelmi és iparkamarai kultagok fuvardíjai. A kamarai kultagok igen gyéren látogatják a kamarai üléseket, mert nagy a költség, amivel az ilyen a kamarai székhelyre való berándulás egybe van kötve. A kolozsvári kamara most, erre való tekintettel, figyelmzettetést intézett kultagjaihoz, amelyben felhívja figyelmüket arra a ma is fennálló ministeri rendeletre, amely szerint a kultagoknak a fuvardíjak megtérítésére a kamara pénztárától igényük van s a kamara azt azonnal meg is téríti nekik.

Törvénykezés.

A királysértő tolvaj.

Egy lopások miatt többször büntetett egyén felett itélt f. évi márczius 22-én a helybeli kir. törvényszék büntető tanácsa, Weinberger Áron Adolfnak hívják az illetőt, avasujvári születésű foglalkozás és állandó lakhelyrel nem bíró aranyozó. Nevezett a múlt év augusztus hó 29-én délután Svarecz Sámuel helybeli vendéglőshöz állított be, ott magát Braun nevűnek állította és éjjeli szállást kért. Svarecz Sámuel, miután az illető elegáns megjelenésű egyénnek tűnt fel, egyik hálószobáját rendelkezésére bocsájtotta, ezt a lépését azonban keservesen megbánta, mivel másnap reggel nemesak hálóvendége, hanem leányának Singer Izidornának a hálószobában egy kofferben elhelyezve volt egész kelengyéje, sőt egy kereskedői utazónak nála hagyott ruhája is eltűnt. Vagy 3 hétre reá Svarecz Sámuel nek a veje, Wertheimer Simon helybeli kávé, ugyanily módon elkövetett lopásról értesült, nyomban tudakozódott a tettes személye iránt s kiderült, hogy a gyöngyösi kir. járásbírósnál van letartóztatva ugyanaz az egyén, aki a helybeli Svarecz-féle lopást is elkövette.

Igy került Weinberger Áron Adolf ezen lopás miatt a helybeli törvényszék büntető tanácsa elé s bár itt tetét mindvégig tagadta, az elfogatásakor rajta talált ruha, melyet Lusztig Jakab a sajátjának ismert és a nagyszámu tanuk, kik a főtárgyaláskor kihallgatva lettek, mind ellene bizonyítottak, azt állítván hogy ő az az egyén, ki a nevezett alkalommal, Svarecz Sámuelnél szállva volt s ő az az egyén, kinek eltűnésével Singer Izidornának egész fehérneműje és Lusztig Jakabnak Svarecz-nál hagyott ruhája lábat kapott.

Mindezeknek alapján a bíróság Weinberger Adolf Aront a lopás büntetésében bűnösnek mondotta ki és büntetését arra való tekintettel, hogy lopások miatt már 6 ízben volt büntetve, 4 évi fegyházban állapította meg. Weinberger Áron Adolf az ítéletet a bűnösség kérdésében megfelebbezte, ugyanakor a király személyét is sértegette s így ezzel az ügygel nemsokára nemesak a pozsonyi kir. ítélőtábla, hanem a királysértés miatt az erre illetékes pozsonyi kir. törvényszék is foglalkozni fog.

Szerkesztői üzenetek.

(A szerkesztőség e rovat alatt készségesen ad felvilágosítást a tudakozódnak, csak névtelen levelekre nem válaszol.)

K. T. Megfogadjuk tanácsát, s köszönjük az ígért buzgalmat.

S. A skorpióról tudva van, hogyha életét vesztélyben látja, öngyilkossá válik. Az emberek között nem ép a skorpió természetűek követnek el öngyilkosságot. De, hogy ezek áldozatul esnek természetüknek, az bizonyos.

B. L. Sajnáljuk, hogy kimaradt a programból, de hiszen lehet még majd a jövőben pótolni.

HIRDETÉSEK.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen

nincs jobb a

RETHY-féle

pemetefű
czukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RETHY-félet fogadjunk el

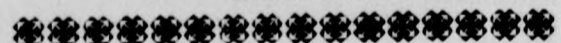

Gépkötészet.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgy közönséggel tudatni, hogy Aranyosmaróthon (a városházában) gépkötészetet rendeztem be s e szakmába vágó munkákat jutányos árban elfogadok, pontos kiszolgálattal mellet.

Szives pártfogást kérve

Lichtenstein Kornélia.

FIGYELEM!

Megbízható legjobb minőségű hírneves
valódi szepességi

lenvászon és

damasztáru

minden nagyobb üzletben kapható.

A késmárki gyár bejegyzett védjegye

HAZAI IPAR!